

<h1>Habilitet og tillit</h1>				 <b>GASSNOVA</b>
<b>Versjons nr.:</b> 7	<b>Gyldig fra dato:</b> 19.10.2015	<b>Sikkerhetsklassifisering:</b> Åpen	<b>Dokument type:</b> Prinsippdokument	<b>Dokument nr.:</b> S-PI-0011
<b>Utarbeidet av:</b> Jens Solli		<b>Dokumenteier:</b> Jens Solli	<b>Godkjent av:</b> Tore Amundsen	

## Endringskontroll

Versjons nr.	Avsnitt	Beskrivelse av endring
5	Hele dokumentet	Større revisjon og omskrivning av dokumentet etter oppklaring av begreper og roller. Lagt til eksempler på habilitetskonflikter i eget vedlegg.
6	2.2, 4.1, 7, Vedlegg	9.12.13: Beskrevet forhold rundt «konkurransabilitet», fjernet «Spesifikke forhold for CLIMIT søknadsbehandling», tilpasset krav i «Mandat for programstyre for CLIMIT-programmet» og fjernet vedlegg med eksempler.
7	Hele dokumentet	19.10.15: Omklassifisert dokumentet fra «Intern» til «Åpen»

## Innhold

1	Innledning .....	2
1.1	Formål.....	2
1.2	Gyldighetsområde .....	2
1.3	Roller og ansvar .....	2
2	Habilitetskrav.....	2
2.1	Alminnelige habilitetskrav .....	2
2.2	Særegne forhold.....	3
2.3	Overordnet tjenestemann.....	3
3	Tillit .....	3
4	Anvendelse i saker .....	4
5	Grunnlag for vurderinger av habilitet og tillit.....	4
6	Egenerklæring, varsel .....	4
7	Prinsipper for saksbehandling av habilitet .....	4
8	Tilleggsinformasjon.....	5
8.1	Referanser .....	5

## 1 Innledning

Gassnova er som statsforetak underlagt reglene i statsforetaksloven.

Forvaltningsloven gjelder som hovedregel ikke for Gassnovas virksomhet knyttet til dets rolle som statsforetak. Det er gjort unntak fra dette utgangspunktet der Gassnova treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift, jf. forvaltningsloven § 1 tredje punktum. Gassnova har allikevel valgt å legge til grunn forvaltningslovens bestemmelser så langt de passer.

Det er nærliggende å anse tildelingsvirksomheten som utøves under CLIMIT-programmet på vegne av staten v/Olje- og energidepartementet, som en forvaltningsoppgave. Virksomheten som ansatte i Gassnova utøver under CLIMIT-programmet faller innunder definisjonen av enkeltvedtak i forvaltningsloven § 2 bokstav a) og b), selv om Programstyrets vedtak om tildelinger ikke er benevnt som enkeltvedtak.

### 1.1 Formål

Bestemmelsene i dette prinsippdokumentet skal sikre at selskapet og medarbeider er habile og oppfattes som upartiske i de beslutningene og vedtakene som fattes. Bestemmelsene skal også bidra til at tilliten til selskapet ivaretas på best mulig måte.

### 1.2 Gyldighetsområde

Bestemmelsene gjelder for alle med tilknytning til foretaket som medlemmer av styret, ansatte og innleide. Ansatte og innleide er i dette dokumentet benevnt "medarbeider".

### 1.3 Roller og ansvar

Rolle	Ansvar
Medarbeidere	Medarbeidere skal undertegne en habilitetserklæring ved ansettelse/engasjement hvor vedkommende erklærer å ha lest disse bestemmelser og forplikter seg til å etterleve dem etter beste skjønn. Videre skal vedkommende forplikte seg til å melde fra til overordnede i form av et habilitetsvarsel i god tid om forhold som kan gjøre vedkommende inhabil i konkrete saker, eller som vil kunne bidra til at tilliten til vedkommendes habilitet/upartiskhet blir svekket. Vedkommende skal også eventuelt på eget initiativ be seg habilitetsvurdert av Gassnova der habilitet kan trekkes i tvil.
Styret	Medlemmer av selskapets styre skal i forbindelse med oppnevningen motta denne bestemmelse som vedkommende plikter å sette seg inn i. Ved tiltredelse skal vedkommende erklære at bestemmelsen vil bli fulgt og det skal opplyses om verv m.v. av relevans for virksomheten i selskapet.

## 2 Habilitetskrav

Ihht forvaltningsloven deles habilitetskravene i tre:

### 2.1 Almennelige habilitetskrav

Forvaltningslovens § 6, første ledd:

*"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak*

*a) når han selv er part i saken;*

- 
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller
  2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken”

## 2.2 Særegne forhold

Forvaltningslovens § 6, annet ledd:

*“Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.”*

Denne bestemmelsen gir anvisning på en skjønnsmessig vurdering av de forhold som kan føre til at en ansatt er inhabil, selv om tilfellet ikke faller inn under de typetilfellene som fører til automatisk inhabilitet etter forvaltningsloven § 6 første ledd. Et slikt forhold kan være der personer i Climits sekretariat innehar andre roller i Gassnova (f.eks i TCM) og det f.eks kan reises tvil om upartiskhet i behandlingen av søknader til Climit. Personer i Climits sekretariat vil også kunne være inhabile til å behandle søknader som står i, eller kan komme til å stå i, direkte konkurranseforhold til søknader som personen er inhabil til å behandle.

## 2.3 Overordnet tjenestemann

Forvaltningslovens § 6, tredje ledd:

*“Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.»*

Denne bestemmelsen innebærer at dersom overordnet leder i en konkret sak er inhabil etter reglene presentert ovenfor, vil en ansatt som er «direkte underordnet» vedkommende leder, være inhabil. Inhabilitet hos underordnet inntreer automatisk dersom vilkårene i § 6 tredje ledd er oppfylt.

## 3 Tillit

Håndtering av habilitetsspørsmål og ulike roller foretakets styremedlemmer og medarbeidere har, påvirker foretakets omdømme. Tillit til Gassnova kan settes på prøve selv om de alminnelige reglene om habilitet strengt tatt ikke er brutt. Det er derfor viktig at styremedlemmer og medarbeider erklærer seg inhabile om det kan reises berettiget tvil om habiliteten er ivaretatt.

---

## 4 Anvendelse i saker

Bestemmelsene om habilitet og tillit kommer i utgangspunktet til anvendelse i forbindelse med enhver tilretteleggelse, gjennomføring eller avgjørelse i en sak. I selskapet er det særlig i følgende områder hvor habilitetsspørsmålet må vurderes:

- a) Beslutninger av strategisk eller stor betydning for foretaket
- b) Anskaffelser og kontraktstildelinger
- c) Ansettelse
- d) Saksbehandling av søknader til CLIMIT, inkludert innstilling til vedtak i programstyret
- e) Beslutninger og vedtak som fattes i andre virksomheter eller organisasjoner der medarbeidere opptrer på vegne av Gassnova.

## 5 Grunnlag for vurderinger av habilitet og tillit

Grunnlaget er gjeldende lover, reglene i dette prinsippdokumentet og samfunnsmessige normer som gjelder i forbindelse med inhabilitet. Vurderingen må skje med utgangspunkt i hvordan omverdenen vil kunne vurdere hvordan Gassnovas medarbeidere håndterer de aktuelle sakene og situasjonene. Utgangspunktet for vurderingen er om det foreligger konkrete eller særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til upartiskheten. Det avgjørende er med andre ord ikke om det er grunn til å anta at en person i Gassnova vil opptre partisk, men om tilliten til foretaket og medarbeideren blir svekket.

## 6 Egenerklæring, varsel

Styremedlemmer og medarbeidere har en selvstendig plikt til å vurdere sin habilitet og uoppfordret erklære inhabilitet. I tvilstilfelle plikter alle på eget initiativ å be seg habilitetsvurdert av overordnet.

Alle har meldeplikt ved inngåelse eller endringer av styreverv og lignende å melde fra om dette til nærmeste overordnet. Dette gjelder uavhengig av evt habilitetsspørsmål.

Egenerklæring skal gjøres skriftlig via foretakets mal for habilitetsvarsel og arkiveres av HMS sjef.

## 7 Prinsipper for saksbehandling av habilitet

I alle saker som vedrører spørsmål om habilitet, skal den enkelte selv gi sin vurdering av egen habilitet til sin overordnede.

Se egen arbeidsprosess for habilitetsvarsel.

Dersom det skulle oppstå problemstillinger knyttet til habilitetsspørsmål av en karakter som kan få påvirkning på foretakets omdømme, skal administrerende direktør ta dette opp med foretakets styreleder.

Medarbeider: Den overordnede avgjør om den ansatte er habil.

Medlemmer av Gassnovas styre: Leder avgjør i samarbeid med administrasjonen om det enkelte medlem er habil.

### Konsekvens

I tilknytning til saksbehandling eller møter skal et medlem som er inhabil fratre under behandlingen av spørsmålet om egen habilitet etter først å ha gjort rede for de faktiske forhold om habiliteten og sitt syn på disse.

---

Der det er konstatert inhabilitet/plikt til å fratre, skal vedkommende umiddelbart fratre all videre behandling av og befatning med vedkommende sak(er). Inhabilitet skal protokolleres ved behandling av saker i ledelsen eller styret.

Et medlem med partsinteresse i saker selskapet har til behandling, skal ikke gis anledning til å ivareta sine partsinteresser på annen måte enn andre parter (tilleggsopplysninger, presiseringer m.v.).

## 8 Tilleggsinformasjon

### 8.1 Referanser

Referanse	Beskrivelse
<a href="#">Link</a>	Statsforetaksloven
<a href="#">Link</a>	Forvaltningsloven kapittel II
<a href="#">Link</a>	Etiske retningslinjer for statstjenesten, utgitt av Moderniseringsdepartementet.
Q-PR-0116	Arbeidsprosess «Habilitetsvarsel»